Diskrimineringsombudsmannen

Bristande tillgänglighet är diskriminering

I ett tillgängligt samhälle kan människor delta på likvärdiga villkor oavsett funktionsförmåga. Det handlar till exempel om att kunna utbilda sig, arbeta, resa och uträtta olika ärenden.

Men många gånger finns det hinder.

Diskrimineringslagens förbud mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet syftar till att bidra till ett tillgängligt samhälle.

Vad säger lagen?

Bristande tillgänglighet innebär i diskrimineringslagen att en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet – till exempel en arbetsplats, en skola eller en affär – inte genomför åtgärder som är skäliga för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Att missgynnas handlar förenklat sagt om att behandlas orättvist, att gå miste om något eller försättas i ett sämre läge.

Vilka tillgänglighetsåtgärder kan det handla om?

Exempel på åtgärder kan vara att erbjuda hjälpmedel som någon behöver för att kunna delta i skolundervisningen eller arbeta, att jämna ut trösklar till och i lokalerna eller att läsa upp en meny på en restaurang för den som behöver.

Det handlar om att en person med funktionsnedsättning ska kunna få del av den aktuella verksamheten, även om det inte kan ske på exakt samma sätt som för andra.

Vilka omfattas av bestämmelsen?

Den som har en funktionsnedsättning har rätt att ställa vissa krav på tillgänglighet, bland annat på jobbet, i skolan, inom hälso- och sjukvården samt i butiker och på restaurang.

Den som ansvarar för en verksamhet – till exempel en arbetsgivare, en skolhuvudman eller en butiksägare – ska vidta skäliga åtgärder för att göra sin verksamhet tillgänglig för en person med funktionsnedsättning.

Vilka områden omfattas?

Förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet gäller inom alla samhällsområden som diskrimineringslagen omfattar i dag, förutom när någon hyr ut eller säljer bostäder. Förbudet gäller exempelvis i

- arbetslivet
- utbildningsväsendet
- hälso- och sjukvården (även privata vårdföretag)
- socialtjänsten
- enskildas kontakter med myndigheter (bemötande)
- handel med varor och tjänster

Vad menas med att åtgärderna ska vara skäliga?

Den som ansvarar för en verksamhet ska vidta skäliga tillgänglighetsåtgärder. Vad är då en skälig åtgärd? Frågan går inte att besvara generellt utan beror på omständigheterna i varje enskilt fall.

Utgångspunkten vid bedömningen är de tillgänglighetskrav som finns i andra lagar och regler. Det kan till exempel handla om arbetsmiljölagen, skollagen eller plan- och bygglagen. Om det saknas sådana krav handlar det bara om enklare tillgänglighetsåtgärder. Exempel kan vara att i en butik flytta vissa varor eller att i kollektivtrafiken ledsaga en resenär.

När man bedömer vad som är skäligt handlar det också bland annat om vilka praktiska och ekonomiska förutsättningar en verksamhet har. Hur långvarig och omfattande en relation mellan den enskilde och en verksamhet är vägs också in. Till exempel kan det anses skäligt att kräva mer i en anställning och vid längre utbildningar än vid en kortare kontakt.

Från golv till tak

Att följa lagen och inte bryta mot förbudet mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet är en miniminivå. Man kan säga att det är golvet. För att nå taket – att göra sin verksamhet fullt tillgänglig för människor med funktionsnedsättning – krävs mer. Att arbeta för ett tillgängligt samhälle är att arbeta för inkludering, hållbarhet och mänskliga rättigheter. Ett sätt är att försöka utforma sin verksamhet för så många som möjligt redan från början.

Läs mer om bristande tillgänglighet på DO:s webbplats:
www.do.se/tillganglighet

Diskrimineringsombudsmannen (DO)
www.do.se | Box 4057, 169 04 Solna
facebook.com/Diskrimineringsombudsmannen
Instagram: @diskrimineringsombudsmannen_do

© DO | Artikel I16.2 2020 PDF | Denna pdf är tillgänglig. Alternativa format, exempelvis lättläst eller punktskrift, kan beställas vid behov. Kontakta då DO på order@do.se.